

L' ART DEL PAGÈS

— DICTÀMEN DEL ENGINYER AGRONOMO AL GOVERNADOR DE LA PROVINCIA DE BARCELONA

«EXCM. SR.»

La Comissió provincial de defensa contra la *filoxera*, á qui la lley te encomanada la salvació de la viticultura d' aquesta provincia, sé-riament amenassada per lo terrible hemíptero que en pochs anys ha invadit y causat la mort á una gran part dels vinyats d' una provincia germana y limítrofe, qual es la de Gerona, entre 'ls molts é importantí-sims acorts que ha pres pera oposarse ab temps á sa destructora marxa, un d'ells ha sigut lo d' encarregar al enginyer que suscriu, de la difícil quant complicada missió d' estudiar l' estat actual que revesteix la plaga filoxérica en dita provincia invadida, autorisantlo á més pera que adopti immediatament, si las circunstancias ho exigeixen, quantas disposicions crega necessarias y convenientes sobre 'l mateix terreno pera evitar sa pro-pagació en aquesta.

Cumplert en part ab aquest servey, vaig á exposar á la il·lustrada con-sideració de V. E., com president d' aquesta Comissió, lo resultat de mas investigacions; lo de las operacions practicadas en la provincia de Gerona, las midas preventivas ó medis profiláctichs que dehuen emplear-se y 'l plan de defensa que hauría de seguirse pera lliurar á la viticultura d' aquesta provincia de mon cárrech de las fatals consecuencias de tan desoladora plaga.

En compliment, donchs, de mon dit cárrech, vaig sortir lo 5 pera Ge-rona, ahont, d' acort ab mon il·lustrat amich y company lo Sr. Espona, encarregat dels treballs anti-filoxérichs d' aquesta provincia, y ab los datos y noticias que 'm comunicá, vaig sortir lo dia següent pera Figueras ab recomanació especial pera 'l Sr. Jordi, un dels individus més competents y actius de la sub-comissió de defensa de la mateixa, que ha estat al frente dels treballs que s' han practicat en aquesta comarca desde que vá apa-reixer per primera vegada tan funest insecte.

A sa amabilitat y complascencia se deu 'l que pogués ferme cárrech, so-bre 'l mateix terreno, de la extensió é intensitat que te allí la plaga.

Los primers vinyats filoxerats que examinárem, foren los situats al O.

del peu del Castell de Sant Fernando; aquells que foren tractats, quan las operacions eran dirigidas per lo Sr. Miret, ab lo *sulfuro de carbono* á grans dósis (300 ó 400 grams per metro quadrat), trovant en totas las arrels que reconeguerem la presencia de *filoxera*, aixís com també en las que havian sigut tractadas ab la *neolina* y l' *ácit sulfurós anhidro* per Mr. Monnier.

Trist y desconsolador aspecte presentavan aquets vinyats, un any avans ufanosos y plens de vida y fructificació: avuy abandonats y sotmesos á la voracitat de son major enemic.

Aquí vaig observar també novas plantacions de vinyats ab sarments de la mateixa localitat al costat dels invadits, contra lo que disposa clara y terminantment la ley de defensa contra la *filoxera* en son art. 9.^{vé}

Inspeccionarem á més una vinya, en la que s' hi han fet totas las probas y ensaigs dels distints y variats insecticidas proposats per sos autors, com l' adob dels Trapenses, lo de Mr. Roux ó *Adob mozambich*, lo de las cendras y sal proposat per un sabater, y altres, que desgraciadament no han probat més que sa impotencia contra l' insecte.

Reconeguérem també tots aquells vinyats ahont la invasió era més considerable y en los quals s' havian practicat tots los procediments d' extinció ja indicats.

Vinyas ufanosas, situadas en fondos y fertilíssims terrenos y en sa millor edat, presentavan no obstant las senyals de son sufriment y 'l mal amagat que minava sa existencia, sens que en tot aquest temps transcorregut, desde que 's suspengueren las operacions en l' Ampurdá, ni 'ls particulars ni ningú hajan tornat á ocupar-se d' ellas. No es d' estranyar, donchs, que la *filoxera* s' estenga y s' ensenyoreji per tant rica quant desventurada regió.

Diffícil é inútil fora donar una idea de totas las particularitats y diferents aspectes que presentan la major part dels vinyats que hem reconegut; sápigas que sols en lo districte de Figueras, se trovan invadits los termes municipals de Figueras, Pont de Molins, Rabós, Espolla, Delfiá, Vilamaniscle, Mollet, Vilafant, Avinyonet, Perelada, Alfar, Llers, Borrassá, Sant Climent, Cantallops, Campmany, Agullana, La Junquera, Garriguella, Selva de Mar, Masarach, Marsá, Massanet de Cabrenys, Darnius, Boadella, Las Escalas, Sant Llorens de la Muga, Terrades, Vilaritg, Cistella, Vilanant y altres.

En Maig de 1880 havian sigut reconegudas per lo Sr. Miret 2.103 hectáreas 75 áreas, comprenent 80.463 ceps *filoxerats*.

En Setembre del mateix any fou comprobada la existencia de la plaga en Sant Climent, Cantallops y Vilamalla per los Srs. Robles y Bragat.

En Maig d' aquest any lo Sr. Espona ha reconegut los vinyats situats al marge esquerra del Fluviá, á 15 kilómetres de Vilamalla, y la ha tro-

vada en los termes de Sant Miquel de Fluviá, Torruella de Fluviá, Palau de Santa Eulària y Sant Pere Pescador, descobrintse en 169 hectàreas 19 focos ab 6.967 ceps filoxerats; desde Santa Eulària fins al mar reconegut tot invadit.

Se veu, donchs, que en lo partit de Figueras ó siga la primera zona, compresa entre 'ls Pirineus y 'l Fluviá, se trova completament invadida, essent molt difícil trobar un vinyat que estiga exent de la plaga.

En la segona zona compresa entre 'l Fluviá y 'l Ter, que correspon al partit de Girona, hi ha la *filoxera* en los termes de Sant Mori, Vilarrobán, Gausas, Sant Jordi Desvalls, Colomé, Jafre, Verges, Peratallada, La Tallada, Garrigolas, Ventalló, Pelacals, Bulveralla, Albons, Bilcaire, Ullá, Torroella de Montgrí, Camallera, Sans, Rupiá, Sant Daniel, etc., comprenent 703 hectàreas ab 72 focos y 41.375 ceps atacats. Hi ha també 4 focos en los termes de Sarriá y Sant Andreu del Terri.

En la tercera zona compresa entre 'l Ter y 'l Tordera hi ha invadits los termes de La Bisbal, Casabells, Gualba, Llívia, Fontanillas, Font, Arlabá, Parlabá, Corsá, Vulpenya, Fonteta, Cruilles, Sant Sadurní, Madramanya, Sant Joan de Mollet, Flassá, La Pera, Solderá, Junyá, Sant Daniel, Celrá, Cornellá, Banyolas, Fontcubert, Crespiá, Cabanellas, Navata, Tarabans, Vilademat, Vilademi, Esponellá, Besalú, Dosquers, Lladó, ahont hi ha 84 focos ab 54.000 ceps filoxerats y 3.000 de morts.

Hi ha que tenir en compte que aquí no fem menció sino dels focos visibles sense fer cas dels esquitxos que hi ha per totes parts, ni dels ceps sospitosos que es precís reconèixer detingudament pera formar-se una idea completa de la extensió é intensitat de la plaga.

Com se veu la invasió té grans proporcions, descobrintse cada dia nous focos y esquitxos, segons los obstacles naturals que á son pas trova, la naturalesa dels terrenos y la acció dels vents en la época de las aladas, y sobre tot al descuyt en que se la té; quals efectes rápits y desastrosos de-huen servir d' exemple als viticultors d' aquesta provincia, en lo sensible cas de veure invadits sos vinyats, los que encare serian pitjors per las grans masses vitícoles que cubreixen son terreno y á las pocas defensas naturals que á sa marxa poden oposarse.

Tal es, Excm. Senyor, l' estat actual de la plaga filoxérica en la provincia de Girona: situació desesperada á que ha arribat per sa culpa. sa oposició als consells de la ciencia y per sa deixadesa. La salvació de sa viticultura la considerém avuy impossible, y tots quants sacrificis se fassen pera conseguirho serán completament estérils. Ara sols hi ha que pensar en salvar á la provincia de Barcelona y á las demás de Catalunya; es necessari juntar tots nostres esforços y recursos pera oposarnos á sa propagació, pera aislarnos d' ella y contenirla lo major temps possible en los

límits que avuy se trova; ara encare es temps, aviat será ja tart, y alas-horas nostra principal riquesa agrícola haurá desaparescut.

Los travalls d'exploració portats á cap baix la intel·ligent direcció del Sr. Espona, estavan molt adelantats en la época de nostra inspecció; mancava tant sols reconéixer la part Sut de la invasió pera determinar lo perímetro exacte de la plaga; estudi neessari é indispensable pera tenir idea de tota sa extensió, de la gravetat del mal y dels punts que ocupa l'enemich quan s' hagi d' atacarlo ó defensarse d' ell.

Convenia á la provincia de Barcelona fixar los punts més avansats del enemich, aixís com també 'ls d' aïslament y 'ls obstacles naturals que poden oposarse á la difusió del insecte; sobre tot la seguritat de la no existencia de la *filoxera* en la zona mitja que ha de servir de defensa á la provincia. Fou, donchs, precís organisar una brigada d' experts que practiqués, en unió ab la de Gerona aquets reconeixements pera poguer proposar després lo plan de defensa y atach més efícas, més práctic y económich.

No havent pogut acompanyarme en aquets travalls lo Sr. Espona, per tenir altres ocupacions més perentorias, vaig tenir d' encarregar-me, d' acort ab lo mateix, del mando y direcció d' abduas brigadas y completar la part Sut de la invasió pera tancar tot son perímetro.

Donada la ordre pera que baixessin desde Figueras ahont se trovavan operant, á la estació de Flassá, me vaig unir en aquesta ab ellas y vaig disposar continuessin la exploració dels vinyats en direcció á La Bisbal, passant per los termes municipals de Flassá, La Pera, Monells, Cruilles, La Bisbal, Fonteta, Sant Pol y altres, trovant 6 focos á Flassá; 1 á La Pera; á Monells 2: á Cruilles 1; á La Bisbal 6, entre ells lo de Sant Pol, que té 2.000 ceps atacats y 1.000 morts, sens cap esquitx; lo de Cruilles que té 900 ceps filoxerats y 150 morts; lo de Monells ab 2.000 atacats y 1.000 morts. Se recorregueren després los termes d' Esclanyá y part de Rejencós, Bagur, Palafrugell, Montrás-Vall-Llobrega, y Sant Joan de Palamós, Calonge y Palamós, sens trovar ja en cap d' aquets, rastre de filoxera fins al mar.

L' últim foc es lo de Sant Pol de La Bisbal, lo més perillós y lo més prop als vinyats de la costa que continuan per tot lo litoral fins á Barcelona; y encare que al avens d' aquest s' hi oposan los monts Gabarras, bastant elevats y cuberts d' alzinass, no obstant, pot continuar la invasió per lo «Torrent de la Ganga», qual llit segueix la direcció del vent en temps de las aladas, y sortir fins á los vinyats que hi ha á Calonge prop de Palamós, ahont no hi ha las montanyas ditas y avansar després fins á Sant Feliu de Guixols.

No havent descubert nous focos, vaig poguer donar per acabat lo perímetro de la invasió, lo qual se trova limitat; al N. per los Pirineus; al S.

per lo partit de La Bisbal y 'ls monts Gabarras; al E. per lo Mediterrani, y al O. per lo partit d' Olot. Forma una línea que passant per la cresta dels Pirineus, segueix per tot lo litoral fins á Bagur, desde ahont se dirigeix á Sant Pol de La Bisbal entre las estribacions dels monts Gabarras, pujant desde aquet punt á la montanya de Sant Daniel, situada á mitja hora de Gerona, passant després per los termes de Cornellá, La Mata-Banyolas, Besalú y Sant Llorens de la Muga, fins á internarse altre vega, da en los Pirineus.

Tancat lo *perímetro filoxèrich*, vaig continuar la inspecció desde Palamós á Sant Feliu de Guixols, passant per los termes de Palamós, Calonge, Sant Antoni y Sant Feliu, reconeixent á més cuydadosament la situació y direcció de sas montanyas, la de sas valls, concas y gorjas y quantas particularitats son necessaries pera fixar be los punts d' aïslament y defensa, sense trovar tampoch en totes aquestas exploracions al insecte.

A Sant Feliu de Guixols lo terreno 's presenta perfectament disposat per si mateix á impedir lo pas al enemich sitiantlo per fam; tals son las disposicions de sas montanyas, que elevadas y avansant fins al mar y unintse ab altres ramificacions secundaries de las Gabarras per detrás en forma de ferradura, tancan complertament lo pas á la invasió. La cordillera més próxima á la població, té en sa falda N. alguns vinyats pobres y raquítichs que res costaria sacrificarlos pera establir desde aquet punt la *zona de defensa* fins al riu Tordera, límit entre abduas provincias.

Altres ramificacions montanyosas existeixen detrás d' aquestas de Sant Feliu, com son las de Moret, Tossa, etc., que s'oposarán á la invasió y en las que no hi ha la vinya y si sols especies forestals; aprofitant los punts naturals de defensa y aïslament que té, constituirán també una gran base d' operacions contra l' avens y propagació de la plaga á nostra provincia.

Recorreguerem també tots los vinyats que hi ha en aquesta conca en forma de ferradura formada per las montanyas indicadas, y observarem que las vinyas desapareixen molt ans d' arribar á sas falclas; y per la part del O. y del S., salvant aquestas montanyas, no existeix tampoch lo cultiu del cep.

S' han inspeccionat amés tots los vinyats desde Sant Feliu fins á Caldas de Malavella, passant per los termes de Santa Cristina, Solius, Belllloch, Armanya de la Selva y Llagostera. En Caldas de Malavella, vaig dividir las *brigadas* manant una d' ellas á la vertent meridional dels monts de Tossa pera que recorregues tots los vinyats de la costa fins á Lloret de Mar, mentres que l' altre ho feya en los de Vidreras, Lloret y Blanes, reunintse abduas en aquest últim punt y passant després als termes de Tordera y Malgrat de nostra provincia. Queda donchs reconegut tot lo vinyat del litoral desde Palamós al Tordera, aixís com tot lo terreno que constituheix la *zona de defensa* pera la provincia de Barcelona, sens

que hi haja indici de que existeix en ell la *filoxera*, essent l' últim foc, com hem dit lo de Sant Pol de La Bisbal, á una hora d' aquesta població y á 15 kilòmetres del litoral. Si s' estableix la *zona de defensa* desde Sant Feliu de Guixols, queda limitada: al N. per los monts de Moret ó cordillera de Sant Feliu, al S. per lo riu Tordera y las montanyas del Montseny, al E. per lo Mediterrani y al O. per lo ferro-carril de Barcelona á Gerona.

Sa accidentació, sos boscos, sa altura y direcció contraria á la línea de invasió que segueix la plaga y sa interrupció en lo cultiu de la vinya, constituirá sempre una zona de defensa que oposará grants obstacles á la difusió y avens del insecte en nostra provincia.

Per últim, s' han inspeccionat á més los termes de Tordera y Malgrat, per estar immediats á las carreteras y ferro-carrils que 'ns uneixen ab la provincia de Gerona y ser los més exposats á una invasió per lo contínuo tránsit y comers que tenen aquests pobles ab los filoxerats del Ampurdá; pero afortunadament tampoch s' ha trovat res en ells.

Debém també consignar que l' esperit del país en las poblacions que havém recorregut está molt disposat á secundar quantas disposicions se prenguin pera defensarse de tan terrible plaga y pera destruhirla desde l' instant que 's presenti.

Los Alcaldes han proporcionat á las brigadas, allotjament, práctichs y quants ausilis se 'ls hi han reclamat essent ben rebuts per totas parts, y especialment desde que foren en nostra provincia, com en Tordera y Malgrat ahont l' Alcalde d' aquesta última població 'ns acompanyá en la exploració de son terme mostrantnos ell mateix tots aquells vinyats que presentavan qualsevol síntoma de malaltía ó sufriment pera que 's vegés si estaban filoxerats.

Aquesta circumstancia que vaig notar, es de molta importancia y trascendencia pera 'l pervenir, en lo trist cas de veure'ns arrollats per l' enemich.

Pera formarse idea de la invasió filoxérica de la provincia de Gerona, he determinat en lo plano que va adjunt, la *zona invadida*, la *d'aislamenti* y la *de defensa* pera aquesta provincia.

En vista de las consideracions que portém exposadas de la orografía y de la situació topogràfic-agrícola que presentan los vinyats; lo carácter de la plaga que 'ns proposém contenir y 'ls medis que poden emplearse pera conseguirho, 'ns queda tan sols ara exposar lo plan més convenient pera nostra provincia, sens tenir en compte ab lo que 's fá en la de Gerona. Lo més práctich, efícas y económic que en nostre concepte existeix, donat l'estat actual que revesteix la invasió en la provincia de Gerona, es lo següent:

1.er Conegut lo perímetro filoxéric de tota la provincia invadida, se

comensarán las operaciones d' atach per los últims focos descuberts y més próxims á nosaltres, com son los de Sant Pol, Cruilles, La Bisbal, etc., arrancant y cremant sobre 'l mateix terreno, ab las degudas precaucions y en las épocas oportunas, tots los ceps filoxerats y 'ls sospitosos, partint de la circumferencia al centro. D' aquesta manera destruhint las parts infectas, anirém aislant als vinyats bons sens oposició per part dels propietaris y ab una indemnisació més petita.

Aquest procediment d' extinció, practicat del modo que deu ferse, es lo més directe, y 'ns evita á més lo gasto del *sulfuro de carbono* á grans dósis (300 á 400 grams per metro quadrat) que es sumament car (5.000 pessetas per hectárea), de difícil aplicació é ineficás en sos resultats, tenint á més que acabar la operació ab lo arranch y crema y la desinfecció del terreno.

2.^{on} Los vinyats immediats als focos destruhits se tractarán avans, en una extensió determinada, ab lo *sulfuro de carbono* á dósis culturals (30 ó 40 grams per cep) al objecte de lliurarlos de la terrible invasió y de fer impossible la formació de novas colonias per trovar tant las *aladas* com las *radicícolas* una atmósfera mortífera en lo terreno, produhida per los vapors del sulfuro. Opiném també que 'l *sulfuro de carbono* deu emplearse no en l' estat líquit, que es sumament volátil, sino en lo gelatinós, á fi de conseguir la emisió de sos vapors tóxicos d' una manera lenta y contínua, com lo preparat per Mr. Mescier, los cubos de Mr. Robart ó 'ls *sulfuros-carbonats-alcalsins* de Mr. Dumas, segons los cassos.

La preparació del sulfuro de carbono d' emisió lenta, se consegueix de una manera prompte y económica. S' emplea per aixó l' oli de llinosa al que s' hi afejeix lo sulfuro de carbono en la proporció de 70 á 80 parts per 100 del oli al mateix temps que's tiran en la barreja unas quantas gotas de *Proto-cloruro de sofre*, lo qual solidifica en pochs segons al oli formant una pasta gelatinosa en la que queda apresonat lo sulfuro de carbono, la qual se posa en un bany de *bicromat de potasa* y formará una crosta que impedirá los vapors del sulfuro, la que se esberlará ab la humitat dels terrenos quan se 'l posi als ceps.

Ab aquest sistema s' ataca de frente al enemich y 's defensen los vinyats bons avans de la invasió y no després d' ella, puix estich plenament consensut que 'l cep que es picat per la *filoxera* no 'l salva res ni ningú.

3.er La destrucció dels *istmes sítichs*, ó sia l' arranch preventiu d' alguns vinyats bons que interrompeixen la comunicació ab las grans masas vitícolas, quan la situació topogràfica s' hi presti, es també d' absoluta necessitat, puix d' aquesta manera se li priva lo pas ó se la deté indefinidament; y aquets punts, en aquesta provincia invadida, abundan molt.

4.^{rt} La zona anomenada de defensa, que pot establirse molt bé desde Sant Feliu de Guixols fins al Tordera, deurá prepararse també en una

extensió d'un kilòmetre al menos ab lo *sulfuro de carbono* y estar constantment vigilada, á fi de sofocar qualsevol síntoma filoxèrich que 's notés en ella, fenthi á més repetidas exploracions cuydadosament practicadas.

5.^{nt} Per últim, prohibició absoluta del empleu y plantació de ceps americans á més de 25 kilòmetres de la zona de defensa, ó sia sols en lo partit de Figueras, á fi de no transigir ab l'enemich ni de mantenir ab ells la plaga per sempre. Si volém impedir la propagació de 'la *filoxera* al resto de Catalunya; no aumentém lo número dels enemichs en compte de destruhirlos constantment. Lo Govern deu permetre la plantació de ceps americans, procedents de llevor, en los punts sans, pero no en los filoxerats, puix de lo contrari inútil fora la resistencia. Si la provincia de Girona ha de servir de punt de contenció á la *filoxera* pera las demás provincias, en ella 'ns convé per lo tant combatre y detenir tot lo temps possible á la plaga, y ab los ceps americans no ho conseguiriam y tots nostres gastos y esforços foren inútils.

Pero quan. á pesar de tot, l'enemich nos arrolli y 'ns guanyi per totas parts, á las horas podrém acudir als ceps americans, resolguent avans lo difícil quan complicat problema de sa adaptació al clima y terrenos, á sa resistencia al insecte y á son modo cultural.

Pero quan una regió ha de servir de defensa pera altres, considero mancat de sentit práctic y sumament perjudicial la plantació de ceps americans. Tampoch está resolt encare, ni ab molt, prescindint de lo difícil y costós de la substitució de nostres vinyats per los americans, 'l que aquestos resisteixin al insecte, clima y terreno d'Espanya, com jo també ho creya guiat tan sols dels ensaigs que s' han fet á Fransa; y encare suposant que resisteixen al insecte, ¿ho farán igualment al clima y terrenos? Jo puch assegurar prácticament que no. L' any passat vaig sembrar mitj kilógram de llevor de la varietat anomenada *Vitis Riparia*, una de las que 's consideran com la més resistent al clima y terrenos, lo mateix que al insecte: al mes de haberla sembrada nasqué ab forza y en gran número, desarrollantse durant la época vegetativa ab rapidesa y ufanía, tant que en quatre mesos los tanyes de la major part d'ellas havian adquirit més de tres metros de llarch. En Desembre del mateix any vaig trasplantar 100 mayols d'aquesta varietat, á un bon terreno, al costat d'un marge y á la distancia de dos metros entre ells, y á pesar de ser molt plujós y humit l'hivern y de haver brotat ab forza en la primavera d'aquest any, en lo mes de Juliol no n' existía ja cap d' ells: tots sens excepció han sucumbit als efectes del clima y sequetat del terreno, mentres que'ls originaris de nostre clima haurian resistit perfectament. Aquest dato es menester tenirlo molt present: no basta dir que resisteixen als atachs de la *filoxera* pera aconsellar sa plantació en gran escala, es necessari avans resoldre sa resistencia al cli-

ma y terrenos. Cap d'aquestos problemas s'ha resolt encare: fassis avans y á las horas se podr  intentar la plantació dels ceps americans, puix de lo contrari s'originaria al pa  que ha suferit los estragos de la *filoxera*, altre inmens gasto ab la substitució d'aquets vinyats exòtics, que ignor m si podr n viure despres.

Tal es en conjunt, Excm. Senyor; lo projecte de plan de defensa contra la *filoxera*, que m'atravesch   proposar com més convenient   nostre provincia, salvo las modificacions que al portarlo   la pr ctica tindria que experimentar pera la resolució econ mica y de detalls; plan que havém exposat ab la llealtat y l'inter s que 'ns inspira lo benestar de la agricultura y 'l de sa principal font de riquesa amenassada, sens esperit d'oposició   ningú, ni molt menos ab apassionament dels distins sistemas que militan en lo camp filox ric europeu; ho havém fet, si, ab l'estudi y reflexió que exigeix tan pavor s problema, sens la pretensió de que sia acceptat en totas sas parts y si sols en compliment d'un deber sagrat: lo Govern y las Corporacions que est n cridadas en sa alta il straci    res ldreho, procediran del modo que tingan per convenient.

Pero tingas en compte, pera acabar, que'l plan de defensa que's proposa no serà convenient tal vegada pera la provincia de Girona, pero pera la de Barcelona, seguim creyent es l'únich que pot retrassar la invasió per molts anys, lo m s directe y econ mic, sens que per aix  'ns fem la ilusi  d'exterminar ab ell per complert tan temible plaga. Los molts gastos y sacrificis que f m pera detenir sa destructora marxa, ser n recompensats ab usura, puix cada any que contingu m la invasió, se salvar n molts milions   las dem s provincias y 's mantindr n pujats los preus de nostres vins, per qual rah  deurien auxiliar   las provincias invadidas totas las que no ho est n, com f  Barcelona sola pera salvarse de la invasió de Girona.

També deuria obligarse   tots los que tingan vinyats filoxerats,   que destruhissin los focos com medi cultural, y retrassin quan pugan la destrucció total de sos vinyats. Quan la acció del particular sia impotent, vinga la colectiva de la provincia entera, de las altres y del Govern; pero no s'esper    que tot ho fassa aquest últim, ni 'ns acostum m   que 'ns diga fins lo modo de ferho, puix deb m demostrar virilitat y acció decisiva pera combatre y lluytar contra totas las grans calamitats y perills que 'ns amenassin.

A la provincia de Girona, si s'adopt s lo plan proposat, lo que procedeix en justicia seria indemnizarla cada any de la pèrdua que experiment s en sos vinyats y en la cullita de sos vins per causa de la *filoxera*, si vol m que son territori servesca de defensa pera las dem s que no est n invadidas.

Aquesta apreciació de danys seria molt fàcil determinar, tenint en comp-

te la extensió de sos vinyats filoxerats y la cantitat mitja que cullian de vi avans de sa invasió, descontant la part corresponent á gastos de cultiu y demés accidents probables, y valorant lo preu de sos vins ab arreglo als que adquireixen cada any en la mateixa localitat y en consonancia ab lo mercat, poguent á més utilitzar tots sos terrenos, una vegada haja desaparegut lo cep, en altres cultius que 'l clima favoreixi. D' aquesta manera, y durant lo temps que 's puga contenir la plaga en aquesta provincia, no se la perjudica en res; ans al contrari, se li assegura la cullita que ans obtenia de tots sos vinyats ocupats; y quan la invasió no se la puga dominar, á las horas queda en llibertat pera que planti sos terrenos ab los cepes americans, ó fent d' ells lo que millor li convinga. D' aquesta manera, no hi hauria ni pot haverhi oposició per part dels viticultors de Gerona, per realisarse ab ells un acte d' estricta justicia. Altres molts medis podrian escullirse pera allargar encare la existencia de sos vinyats filoxerats, pero consti que no aconsellém l' abandono dels interessos vitícolas d' aquesta provincia, sino al contrari, l' auxili de tots.

Lo terrible hemíptero, sens negarli tota sa forsa d' acció y tots los medis de que 's val y l' ha dotat la naturalesa, no es tan fiero com lo pintan: si sa reproducció es infinita, sa marxa amagada é invisible es lenta, si l' home mateix no l' ajuda á vencer los inmensos obstacles que á son pas trova, sa naturalesa es débil, sa vida efímera y sas costums y modo de viure molt coneguts; y si no podem tráurela del medi en que viu sens matar la única planta que l' alimenta, desarrollém al menos tota nostra activitat é inteligencia pera oposarnos á sa propagació y avens: empleém tots los procediments més enérgichs que tingám y 'ls molts medis profiláctichs de que disposém: tingam molta vigilancia y ataquémlo de frente, jamay per la espatlla, y d' aquesta manera, sino vencém en la lluyta, que no 's diga may que havém abandonat lo camp al enemich sens resistirnos, y que 'l sér més gran y poderós de la creació terrestre ha sigut vensut y arrollat per un dels més débils y dels més infinitament petíts.»

RICARDO RUBIO.

NOTA: Pera no retrassar mes la publicació del present número; fins en lo vinent no donarém lo plano litografiat de la *invasió filoxérica* en la provincia de Gerona, que deu anar inclós en aquest dictámen.

NOTICIAS AGRÍCOLAS

Cullita de garrofas.—Ha donat molt bons resultats en la generalitat de las provincias d' Espanya.

Figueras.—La cantitat y calitat dels rahims, com no s' havia vist de molts anys; pero 'ls preus mes baixos que en anys anteriors efecte de la bona cullita que, á la vegada tenen nostres vehins, y de la competencia, cada dia major dels italians. Molts creuhen que 'ls compradors s' han posat d' acort pera fer baixar los preus y es precisament tot lo contrari. Los culliters ab sas exageradas pretensions han allunyat als compradors extranjers que vingueren, obligantlos á retirar tots los útils que tenian en lo pais pera la confecció de vins, quedant duenyos del camp los del país, los quals naturalment han pogut comprar ab molta ventatja per ser molta la oferta y poca la demanda.

Igualada.—La recolecció del rahim, en general no ha sigut mes que regular.

Pont d' Armentera.—A primers d' aquest mes varem comensar las operaciones de la brema, donant per resultat una mitja cullita. Lo rahim se pagá per terme mitj á 16 pessetas las 18 arrobas.

Tárrega.—A pesar de trovarnos ja, en l' época en que tots los anys los pagesos comensavan á sembrar, encara que fos en sech, en lo present ningú ho fa, guiats tal vegada per la poca esperansa de pluja.

La berema que fa molt dias que va comensar al Urgell, y s' está ja acabant en aquesta, ahont aviat estará terminada per ser un ters mes reduhida que la del any passat, que també ho fou bastant. Al Urgell, s' obtindrà en general una cullita una mica mes regular. puig que si bé hi han termes que la tenen bona, n'hi ha que no passa de mitjana. Los preus se consideran alsats, y molt mes al Urgell ahont sis ó set anys enrrera y menos, no 's pagava mes que de tres á quatre pessetas la carga de rahim, y avuy ha arribat á 12 pessetas. En alguns pobles la carga de dotze arrobas se pagá á 10 pessetas lo blanch y á 15 lo negre. En aquesta no baixa de 13. A Cervera, que ha vingut á esser lo centro de contractació del vi de casi tota la Segarra, y ahont avuy per avuy se cull mes que al Urgell, he sentit á dir á diferentas personas que 's paga á 30 rals lo quintá.

Tortosa.—Fa deu mesos que no ha plogut en nostres camps. A consecuencia d' aquesta sequera, las olivas s' assecan en los mateixos arbres y si continua la falta d' aygua, no creixerán mes y la cullita quedará reduhida á una quarta part de la que s' esperava.

Vilanova y Geltrú.—Se 'ns ha dit que 'ls vinicultors venen la brisa ab preferencia als que 's dedican á la destilació que 'ls que la emplean en la elaboració de vins facticis, per la por que tenen de que aquesta industria siga en perjudici de la merescuda fama que fins ara han vingut disfrutant los caldos d' aquesta comarca. Pera evitar que aixó succehesca, creyém que la Autoritat té lo deber de procurar que cuan los vins d' industria s' exportin ho sigan ab la classificació de *facticis*, pera no perjudicar lo crédito dels naturals.

Vich.—La fira del dia 1 del corrent s' ha vist afavorida de gran concurs, estant molt ocupada la Plassa ab las paradas dels firetayres. A proporció sembla que hi ha més ganas de vendre que de comprar; no obstant algunas mercaderias han tingut bastanta requesta.

Lo firal del bestiar pocas vegadas l' havíam vist tan provehit, especialment de mulats y bestiar boví. Los preus s' han mantingut alts fins á mitja tarde; pero no s' han fet gayres tractes.

Valencia.—S' ha verificat la cullita ab las millors condicions, permetent ja assegurar que tindrem classes molt superiors en tots los punts productors de la provincia. Los rendiments son majors de lo que en un principi 's suposavan, contantnos que en alguns pobles han superat los resultats á las esperansas que abrigavan los culliters.

La cullita d' arrós que afortunadamente no ha tingut de sufrir aquest any, com ha succehit sovint en altres, las pedregadas que arruinan á molts pagesos, ha terminat ja.

La cullita en general ha sigut molt bona.

REVISTA VINÍCOLA

Havent terminat ja en la major part de nostras comarcas los travalls de la brema, essent en general satisfactori lo resultat obtingut. Las noticias que tenim de la part de Vilanova y Sitjes senyalan un total de cullita menor que l' any passat, degut á la falta de pluja en época oportuna, pero com á compensació sembla que la classe resulta millor tant en forsa alcohólica com en color. Lo resultat de la comarca de Vilafranca no es més que regular, y encare que ab fixesa no hi ha preu senyalat, sabem que s' han efectuat algunas compras pera rebre en Octubre corrent á 5 duros y $\frac{1}{2}$ la carga. En lo Vendrell comissionats francesos han pagat fins á 7 duros la carga, preu á nostra modo de veure exagerat en aquestos moments. Igual preu s' ha pagat á Cubellas. En lo Vallés s' ha pagat lo rahim negre á 20 rals lo quintá y á 18 los blanchs. Las noticias que tenim de las demás provincias concordan també ab lo que succeeix á Catalunya, de manera que es una mica difícil de moment lo poder normalisar los preus, á que deu obrir la actual campanya vinícola, fins que passada la efervescencia dels primers moments, se puga ab més calma formarse una verdadera situació del article.

La venda de mostos d' Espanya en sas primeras remesas á Fransa ha sigut molt solicitada al preu de 44 franchs l' hectólitre, lo qual no deixa d' esser digne de notarse, ja que desde un principi 'ns indica que no 's farán á méns preu que l' any passat los vins del present.

Una bona noticia pera 'ls culliters de vi es la concessió que 'l Govern francès nos ha fet pera la exportació. Nostre embaixador á Paris ha manifestat al ministeri d' Estat espanyol, que aquell Govern li ha tingut en compte la promesa que li va fer de suspendre la execució de la mida presa y que tractava d' establir sobre 'ls vins enguixats ó que contenian parrell (sulfat de cals). Sabut es que 'l Govern de la república vehina anava á impedir la entrada de vins que continguessin més de dos grams de sulfat, y com los caldos espanyols los tenen, fins los de menor forsa alcohólica, resultava que no podía exportarse 'l vi espanyol, una vegada plantejat lo pensament del govern francès.

Aquesta concessió que favoreix molt á la nació vehina, no hauria deixat tampoch de perjudicarnos molt á nosaltres y tal vegada hauria sigut causa de pèrduas de molta consideració en nostres mercats vinícolas.

Imprenta de «La Renaixensa», Xuclá, 13, baixos.

Plano de la invasion filoxérica de la provincia de Gerona.

con las zonas de aislamiento y defensa para la Provincia de Barcelona.

Int. F. Solá, Espalter 4, Barcelona.

Escala de 1 por 400,000 Metros.

Barcelona 3 Octubre 1881.
El Agimensor pécito tasador de tierras,

Alejo Martinez.

Regalo als subscriptors de *L'art del Pagès.*
Ayuntamiento de Madrid

AYUNTAMIENTO DE MADRID
DIRECCIÓN DE OBRAS PÚBLICAS
CALLE DE LOS TORNOS, 11
I. ART. DEL PAGES

SECCION D. AGRICULTURA PRACTICA
ORIGEN DELS CACHOS O RIQUERS
AN LAS PLANTAS Y FRUTAS

En la agricultura, como en todas las artes, el conocimiento de los principios es el fundamento de la práctica. En este sentido, el estudio del origen de los cachos o riquers es de gran importancia para el agricultor. Este fenómeno, que consiste en la aparición de brotes nuevos en las plantas ya existentes, puede deberse a diversas causas. Algunas veces se trata de una simple reproducción vegetativa, como ocurre en las plantas que se propagan por esquejes o por la base de los tallos. Otras veces, sin embargo, se trata de un fenómeno más complejo, que puede estar relacionado con la acción de ciertos agentes externos, como la luz, el calor o la humedad. En cualquier caso, el estudio de este fenómeno es esencial para comprender mejor la fisiología de las plantas y para aplicar estos conocimientos en la práctica agrícola.